

K 78/T 83

1200000868178

35

ГОДИНИ

ОГНИНА

ОБРАЗЦОВО НАРОДНО
ЧИТАЛИЩЕ «ЗОРА»
РУСЕ

K78/T83

ОБРАЗЦОВО НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ЗОРА“

ОСНОВАНО 1866 г.

35 ГОДИНИ
ХОР „РОДИНА“

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

1200000868178

РУСЕ
1972 г.

447457

„РОДНА ПЕСЕН

НАС НАВЕК' НИ СВЪРЗВА!..“

... Вие правилно и сериозно сте оценили въпроса за създаването на истинско масово самодейно изкуство — този важен участък на културния фронт на социалистическото строителство... Изкуството на масите и за масите...

Москва, 11 август
1935 г.

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

(Из писмото му до хор „Георги Димитров“
в Днепропетровск)

ДО ЧИТАЛИЩЕ „ЗОРА“ — РУСЕ

От сърце поздравявам смесения хор „Родина“ за успешното представяне на нашето певческо изкуство в международния хоров конкурс в град Ланголен, Англия, и удостояването му с първа награда. Желая нови големи успехи.

София, 14 юли
1966 г.

ТОДОР ЖИВКОВ

ХРОНИКА НА ВЪЗХОДА

- 1936 г. — м. септември — първи репетиции
- 1955 г. — хорът приобщен към читалище „Зора“
- 1956 г. — смесеният и мъжкият състави класирани като първенци на Националния преглед на читалищната музикална самодейност — концерти в Румъния
- 1957 г. — мъжкият състав удостоен със званието „лауреат на Шестия световен младежки фестивал в Москва“ и със сребърен медал
- 1959 г. — смесеният и мъжкият състави удостоени със званието „лауреати на I републикански фестивал“ и със златни медали
- 1960 г. — концерти в Чехословакия
- 1961 г. — награден с орден „Кирил и Методий“, II степен
- 1964 г. — смесеният, женският и мъжкият състави удостоени със званието „лауреати на II републикански фестивал“ и със златни медали
- 1966 г. — класиран като първенец на II събор на хорозете от крайдунавските градове в Силистра
— концерти във Франция
— смесеният, женският и мъжкият състави удостоени с триетапна стипендия на XX международен хороз конкурс в Лондон, Англия
- 1967 г. — награден с орден „Кирил и Методий“, I степен
— смесеният, женският, мъжкият и камерният състави класирани като първенци във Всенародното надпяване в чест на 50-годишнината на Великия октомври
- 1969 г. — концерти в Германската демократична република
— смесеният, женският, мъжкият и камерният състави удостоени със званието „лауреати на III републикански фестивал“ и със златни медали
- 1970 г. — концерти в Съветския съюз
- 1971 г. — участие в Прегледа на българското песенно творчество

БИСЕР ОТ ОГЪРАИЦАТА НА ПЕЕЩИЯ ГРАД

от столарското училище до европейските сцени

Предци

Една поизбледяла вече от времето снимка, направена през 1895 година, е съхранила до наши дни образите на някогашните хористи при читалище „Зора“. Върху белите ивици около нея ръката на усърден летописец грижливо е нарисувал ала че това е хорът, основан през 1870 година, със своя втори диригент Петър Рендов...

Годините са сложили негативен отпечатък върху снимката но не и върху делото на високо сформирания родолюбец Тодор Хаджистанчев, учител в Русенското класно училище член на местния революционен комитет. Току-що завърнал се в родния си град, след като завършва богословие в Карловац, будният младеж образува първото у нас певческо дружество в което привлича двадесетина свои другари от читалище „Зора“. Денем той учи децата на нотно пеене,

вечер младите хора — на черковно, ала не на гръцки, а на славянски език. Една постъпка колкото дръзка за времето си, толкова благородна и патриотична...

Появата на хора печели бързо симпатии на българското население в Русчук. Скоро заедно с църковните прозвучават и светски песни, написани от самия Хаджистанчев, който се изявява и като музикант, и публицист, и като театрален деец. Постепенно се запълва една празнина в живота на читалището, което според първия си устав е призвано „да подпомага народното образование“ и чрез „сказки, концерти, театрални представления“. Утвърждава се една традиция, желана и насърчавана още от първите читалищни дейци в Русе, чиито имена светлеят върху възрожденския ни небосклон — Драган Цанков, Никола Обретенков, Захарии Стоянов, Ангел Кънчев, Тома Кърджиев, Иларион Драгостинов...

Традиция — тачена, поддържана, развивана от поколенията! ..

Следовници

През 1935 година, когато в някогашната „столица на Дунавския вилает“ хоровото пеене има вече такива представители като Гражданския, Добруджанския, Железничарския, „Св. Георги“ и други хорове, от София се завръщат в Русе група прогресивно настроени студенти, въздушевени приятели на песента. Някои от тях са участници в основаването на Академичния и на други хорове. Младите ентузиастични сред които са Христо Нурев, Димитър Мутафов, Любен Железаров, Иван Попов, Йосиф Статев, образуват малка музикална група. Любовете им към музикалното изкуство привлича вниманието на друг поклонник на Орфей — д-р Васил Казанджиев, който през лятото на

1936 година ги убеждава да създадат мъжки хор, нов по стил и метод на работа. Между първите, които се приобщават, са Георги Йонков, Димитър Драгнев, Любен и Стоян Иванови, Петър Георгиев, Тодор Захариев, Момчо Крумов. И през септември същата година под диригентството на Борис Стайков новият хор в състав от около 35 души,

с председател д-р Казанджиев, започва своите репетиции в учителската стая на Столарското училище. Първи песни в неговия репертоар са „За край роден“, „Липата“ от Шуберт, „Морето спи“ от Файл, „Приспивна песен“ от Брамс, „Хайде, завила се“, „Девойчния, гугутчия“ и „Се запали пиле, Тре-но“ от Д. Христов, „Шо ми е мило и

драго“ от П. Стайнов, полската „Гуляли, гуляли“ и др. През 1938—1939 година в негово изпълнение прозвучава и „Страна тъй любима“ от Дунаевски, която открива пътя на съветската песен в Русе.

Изявите на хора намират добър прием сред почитателите на певческото изкуство. Скоро малкият състав попълва своите партии с нови и хубави гласове. През септември 1940 година той се обединява с Гражданския мъжки хор, а в края на същата година, когато вече наброява над 50 хористи, се свързва с кооперативното движение в Русе, ръководено от Петко Българанов. В редиците на хора встъпват все повече прогресивни младежи. Под влиянието на Хр. Русков, Димитър Екзеров, Петко Йорданов и други комунисти те въздействуват благоприятно върху идейно-художественото развитие на колектива, който в периода 1940—1942 година участва активно в културно-просветните прояви на кооперативното движение, изнася концерти в Русе, Свищов и Силистра. Междувременно диригентската палка поема Стефан Камиларов, а след него — Георги Йонков.

През 1942 година, в едно тревожно време, хористите дават нов израз на любовния си порив: своя любим хор те пазовават „Родина“. В същата година техният художествен ръководител става учителят по музика в мъжката гимназия Христо Дюлгерев, горещ ценител на хоровото изкуство, даровит музикант, истойчиво търсеща творческа натура. С верен усет за възможностите и задачите на хора, съпреживяващ вълненията на певците, той съумява да ги обедини около идеята за израстването

1895 г. Хорът при чигалище „Зора“ с втория си диригент П. Рендов

на колектива, да усили любовта им към делото, на което са се отдали. Подемът, настъпил след идването на новия диригент, започнал задълбочена творческа работа, е кратък — полицията зачислява намесата си, стреми се да угаси това огнище на музикална култура. Ала „не се гаси туй, що не гасне!“ Когато партизанските песни и маршове заливат страната и заедно с дългочаканите съветски воини възвестяват свободата, в летописа на хор „Родина“ започва нова страница. Тя отразява ентусиазма и въодушевлението на самодейците, намерили благодатна атмосфера за изяви си. Само месец след паметния девети ден на септември хорът се събира в областния комитет на БКП и пристъпва към нова дейност. Придаден към областния комитет на Отечествения фронт, скоро с песните си оглася фабриките и околните села. Изпълненията му се превръщат в зов и откритие за участниците в митингите и събранията. Заедно с неговия идейно-художествен възход расте и престижът му сред русенското гражданство, пред което хорът започва да се явява ежегодно със самостоятелни концерти и с по-кратки програми при различни събития от местен, национален и международен характер. Неговото изкуство печели почитатели в Силистра, Попово, Шумен, а по-късно — в Разград, Свищов и Видин, в много други градове и села. Оценявайки ролята и значението на хор „Родина“, в края на 1947 година областният комитет на БКП решава партийният хор „Христо Смирненски“ да се обедини с него. Заедно с мъжкия се оформя и смесен състав.

С будно гражданско чувство, милеещи

за развита на музикалната ни култура, ръководителите и активистите на хор „Родина“ са сред инициаторите и създателите на държавния симфоничен оркестър и народната опера в Русе. Двадесет и двама родинари постъпват в новата опера, а техният диригент става концертмайстор на филхармонията. Същевременно подпомогнат от хормайстора Г. Коджаманов и от пианистката К. Рашенова (по-късно — от Х. Михралиян), той продължава работата си с хора. След време това „родство“ между самодейния хор и неговите музикални институти дава богати плодове...

През 1951 година хор „Родина“ подмладява своя състав, а след четири години в живота му настъпва промяна, която слага дълбок отпечатък върху по-нататъшното му развитие — хорът е привлечен към възрожденското читалище „Зора“, възстановено по инициатива на Пенчо Кубадински, тогава първи секретар на ОК на БКП. Читалището, което си поставя широки културно-просветни задачи, осигурява на възрожденците певци и певички условия за бърз стремителен подем. Само след година хорът се справя успешно с първото си голямо изпитание — смесеният и мъжкия състави са класирани като първенеци на Националния преглед на читалищната музикална самодейност. Умножават се приятелите им в Русе и в други градове на страната, както и сред румънската публика в Бренила, където „Родина“ гостува по време на Ботевите тържества.

1957 година увенчава хора и нещото певческо изкуство с нов внушителен успех. Неговият подмладен мъжки състав е удостоен със званието „лауреат“ и

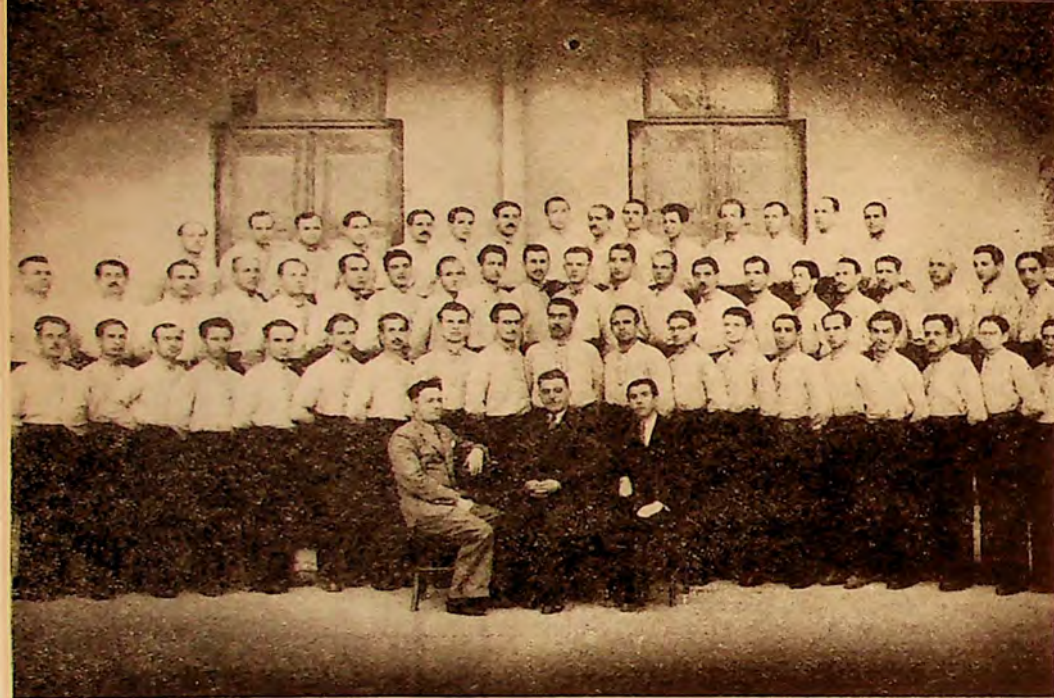

Борис Стайков
диригент-основател

със сребърен медал на Шестия световен младежки фестивал в Москва.

Авторитетът на хористите при читалище „Зора“ и на техния диригент нараства с всяка измината година. На Първия републикански фестивал през 1959 година за забележителните им художествени постижения двата състава на хора получават лауреатски звания

1947 г. Хорът с др. Стоян Тончев, Ив. Каменов и диригента Хр. Дюлгеров

и златни медали — единствен дотогава случай сред останалите певчески колективи. През следващата година хор „Родина“ предприема нова обиколка из страната и турне в Чехословакия, къ-

дето по покана на хор „Брадлан“ устройва концерти в Братислава, Бланско и Търнава, посрещнати най-радушно.

В навечерието на своята 25-годишнина хорът обогатява дейността си с

нови прояви. По инициатива на Дюлгеров, който се утвърждава като изтъкнат музикален деец, хор „Родина“ участва в Седмицата на българската музика и в Седмицата на българо-немската музика в Русе. В тази обстановка неговият юбилеен концерт в края на 1961 година се превръща в празник за цялата русенска общественост. Заедно с признанието, изразено от представителите на редица обществени организации и институти, от наши изтъкнати културни дейци и композитори, а така също от народния артист на СССР Тихон Хренников, от полски и чехословашки музикални дейци, хорът е награден и с орден „Кирил и Методий“ — втора степен, както и с почетния знак на град Русе.

По установена вече традиция през 1962 година рдинарите се представят по време на Седмицата на българската музика в Русе, участвуват във „Варненско лято“, а на другата година — и в Седмицата на българската музика, уредена в Толбухин.

В 1963 година настъпва промяна в художественото ръководство на хора. По здравословни причини Христо Дюлгеров е възпрепятствуван да дирижира годишния концерт. Като гост-диригент е поканен Васил Арнаудов, преподавател по хорово дирижиране в Консерваторията, възпитаник на проф. Георги Димитров. Здравословното състояние на Дюлгеров, който посвещава повече от 20 години на хора и укрепва основите му на солиден изпълнителски колектив, го затруднява да работи пълноценно с него. В края на годината за художествен ръководител е привлечен Арнаудов. Идването на този талантлив

Христо Нурев,
почетен председател на хора

диригент, който се утвърждава бързо като възискателен, високо подготвен и задълбочен музикант, умело съчетаващ младежкия си ентузиазъм със съвременните естетически разбирания, бележи началото на нов етап в развитието на хора. Попаднал в период на напрегатната подготовка за Втория републикански фестивал, новият диригент овладява бързо работата с двата състава, изгражда и утвърждава трети — женски хор, равностоен на смесения и мъжкии.

Димитър Мутафов
хорист-основател

И когато отекват финалните акорди на фестивала, русенци се стичат да посрещнат и приветствуват своите пратеници в София, които се завръщат с лауреатски звания и с три златни медала.

Още незаглъхнало ехото от фестивала, и хор „Родина“ отново привлича вниманието на музикалната обществено-ност. Неговите самостоятелни концерти по време на „Мартенските музикални дни“ и завидните му постижения предизвикват учудване и задоволство сред

гостите от страната и чужбина, между които са Дмитрий Шостакович и Тихон Хренников.

Все по-съвършеното музигиране, по-казано от „Родина“ на Втория републикански фестивал и на „Мартенските музикални дни“ — 1967 година, устремът на хора към голямото творчество са предвестници на още по-високо художествено-изпълнителско майсторство. Очакванията се сбъдват. На Втория събор на хорозете от крайдунавските градове в Силистра хората получават оценка, с каквато може да се гордее всеки първокласен певчески колектив. За н-й-добре изпълнена българска песен („Лика, прилика“ от Г. Димитров) той е удостоен с наградата на Съюза на българските композитори.

Сборът в Силистра и последвалите го концерти в Русе представляват своеобразна проверка за хора пред едно от най-големите творчески изпитания в живота му — неговото участие в трите състава в Международния хоров фестивал в Ланголен, Англия, през 1966 година. Преди да прекосят Ламанша, русенските певци и певици покоряват сърцата на жителите на френския град Сент Уан, побратимен с Русе, където концертният пред публика, надхвърляща хиляда души.

Появата на хор „Родина“ в Ланголен, неговите изпълнения предизвикват възхищението както на висококвалифицираното и авторитетно жури, така и на публиката, и на останалите участници във фестивала. На представителите на България, непосредствено видени и чути от 75 хиляди души, са присъдени трите първи места и трофеите (включително „Големия уелски дракон“) за

засл. артист Христо Дюлгеров

смесен, мъжки и женски хор. Триумфат русени, триумфира българската хорова-певческа и диригентска школа! Победителите в този голям международен конкурс са поздравени лично от първия секретар на ЦК на БКП Тодор Живков.

На път за родината на прославените хористи предстои още едно вълнуващо

преживяване. Когато минават Ламанш с френския кораб „Лазурен бряг“, те така трогват с песните си екипажа, че капитанът на кораба сваля златното от мачтата и го предава на покорителите от България...

Трофеите от Англия и френският трибагренник са достоен дар за 30-годишния юбилей на хора, честуван с особена тържественост от русенското гражданство, от многобройните приятели на хоровото изкуство. В тези дни колекцията на хор „Родина“ се увеличава с още една висока награда — орден „Кирил и Методий“, първа степен.

Наградените поощряват и... задължават! Хористите при читалище „Зора“ и техният диригент разбират това добре. Скоро те отговорят с нови дела, достойни за уважение и подражание. През 1967 година родинарите са сред първенците във Всенародното надпяване в чест на 50-годишнината на Великия октомври. Заедно със смесения, мъжки и женския състави за високи художествени постижения е отличен и хорът, камерният хор. Хор „Родина“ и неговите успехи предизвикват все по-голям интерес сред хоровите диригенти и участниците в музикалната самодейност. През същата година в Русе се урежда национална творческа конференция, на която Васил Арнаудов изнася доклад по проблемите на интерпретацията в певческия колектив.

Тази творческа среща съпада с подготовката за Третия републикански фестивал. За това голямо обществено и културно събитие по случай 25-годишнината от социалистическата революция в България се готви усилено и хор „Родина“ със своите четири със-

тава. На фестивала през 1969 година той потвърждава високата си класа: всички негови състави стават носители на лауреатски звания и на златни медали, три от тях получават и дипломи за високи художествени постижения, а Арнаудов е награден с орден „Червено знаме на труда“. Паметно остава участието на хор „Родина“ и в гала-концерта на художествената самодейност от Русенски окръг в Столицата с финалната „Поема-плакат за Ленин“ от Чистяков. През тази юбилейна за страната година хорът разнася славата на певческото ни изкуство и в побратимения с Русе град Потсдам, където гостува по покана на хора при певческата академия и изнася с голям успех концерти на майските тържества в Сан Суси.

Една година по-късно след забележителното си представяне на „Мартевските музикални дни“, посветени на 100-годишнината от рождението на Ленин, родинарите гостуват в Латвия по случай 30-годишнината на тази съветска република. Техни домакини са хористите от „Дзингарс“ в Рига, с които поддържат трайна дружба. Концертите на открито по време на прочутия празник на песните в латвийската столица, в дома на културата при завода ВЕФ, в курорта Юрмала и в Домската катедрала, изнесени пред десетки хиляди слушатели, представяват незабравими прояви на българо-съветското приятелство и братство, на взаимната сръдечност и уважение между два народа с висока музикална култура.

Най-новата история на хора представлява низ от трудно изброими изяви. Техният обхват е твърде разнообраз-

зен — от периодичните срещи с публиката до грамофонни записи, предназначени за страната и чужбина. Традиционното участие на „Родина“ в международните фестивали „Мартепски музикални дни“, „Варненско лято“, „Софийски музикални седмици“, в Люляковите музикални тържества в Ловеч, във Варненския майски хоров празник, в празника на мъжките хорове в Габрово и на камерните хорове „Златна Диана“ в Ямбол се счита за един от белезите на изисканото им художествено-изпълнителско равнище. Така следовниците на възрожденеца Тодор Хаджистанчев и на неговите певци защитават своето име и на сборния концерт през 1971 година, посветен на партията-ръководителка по случай нейния Десети конгрес.

За постигнатото от хора през последните години всепризната е заслугата на Васил Арnaudов с безспорните му заложи на художник, педагог и организатор. В работата си с хора той умело съчетава своите познания и талант с опита си, който придобива като диригент на редица известни певчески колективи — Хора на софийските учители. Българската хорова капела „Св. Обретен“, Софийския камерен хор, хора при Българската държавна консерватория и др. За забележителните му постижения на концертния подиум у нас и в чужбина през 1971 година той е удостоен със

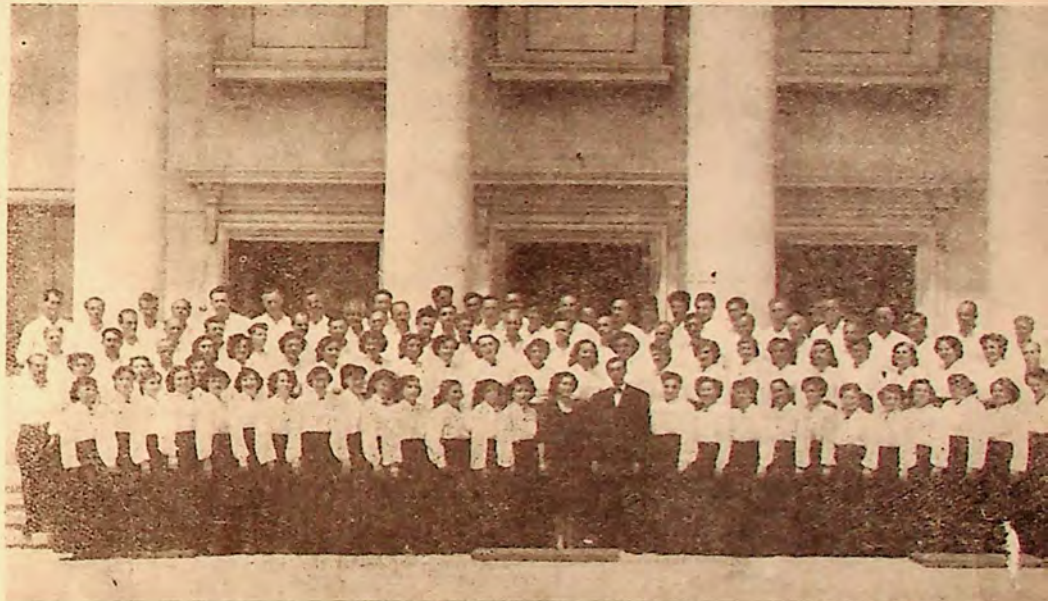
званието „заслужил артист“.

Неоценим принос за възхода на хор „Родина“ имат също сътрудниците на главния художествен ръководител — прецизни, вискателни музиканти, с които той създава едностилне, последователност и приемственост в работата. Сред тях са бившият диригент на хора Атанас Димитров, вокалният

педагог Георги Делиганев, допринесъл много за певческото възпитание на колектива, хормайсторите Георги Коджаманов, Хачик Михрамян, Александрина Ангелова и Иван Филев, бившите им колеги Величко Радков и Румяна Вълчева.

В успехите на хора са вградени изключителната обич на родинарите към

1955 г. Хорът с Катя Рашенова и Христо Дюлгеров

1956 г. На връщане от Браила с кораба „Г. Димитров“; в средата —
др. Пенчо Кубадински

певческото ни изкуство и удивителната им преданост към техния колектив, безпределната всеотдайност на дългогодишните хористи Хр. Нурев, Д. Мутафов, К. Михайлов, А. Панов, Л. Сав-

чева, А. Василева, Б. Чакалов, Ст. Митев и други, чиято постоянство и ентузиазъм са чудесен пример за по-младите им последователи.

В делото на хор „Родина“ са възп-

лътени любовта и грижите на русенската общественост и на такива видни нейни представители като Иван Димитров, Пенчо Кубадински, Иван Каменов, Стоян Тончев, Петър Данаилов, Иван Станев, инж. Георги Табаков, на читалищния деец и хорист Борис Деспов, на председателя на читалище „Зора“ Цвятко Цветков и др. Тази всеотдайна и безрезервна подкрепа е най-сигурен залог за бъдещите на делото на „Родина“!...

Измерения на зрелостта и възхода

За тях може да се съди по многобройните наши и международни награди, на които хорът е носител, по оценките на именити български и чуждестранни музикални дейци за неговия творчески ръст. И все пак трофеите и суперлативните слова регистрират резултатите. Измеренията на зрелостта и възхода личат преди всичко в мащабността на поставените задачи, в добре обмисления подход при създаването и развитието на всеки състав, в широкия поглед при подбора на творбите, при търсенето на взаимната връзка между репертоар, изпълнители и публика, в осъществяването на една стройна организация, която позволява да се прилагат най-съвременни методи на хорово-певческо музициране. Неизмерим е контрастът между малкия мъжки хор с неговите скромни амбиции и ограничен репертоар през 1936 година и сегашните четирин състава, способни да се справят

с различни стилове, епохи, маниери.

Съществуването на еднородните хорове — мъжкия и женския, съставени от по 70 души — и детайлната работа в тях позволяват не само да се разширява диапазонът на репертоарните задачи, но и да се въздейства върху развитието на смесения хор, който става по-пъргав в изпълнителско отношение. Този хор се състои от 90 души. В него не участвуват всички певци и певици от еднородните състави, които представляват своеобразна школа за младите самодейци преди постъпването им в смесения хор и предоставят хубава възможност за по-пълна изява на дългогодишните хористи. Най-младият, камерният хор обединява онези, които притежават най-високи певчески качества и по-широки интереси. Това ново явление в живота на нашите смесени хорове, пионери на което са родинарите, издържа убедително първите си сценични изпитания. То способствува както за допълнително импулсиране на хористите, така и за разнообразяване на концертните програми, за изпълнението на нови репертоарни задачи.

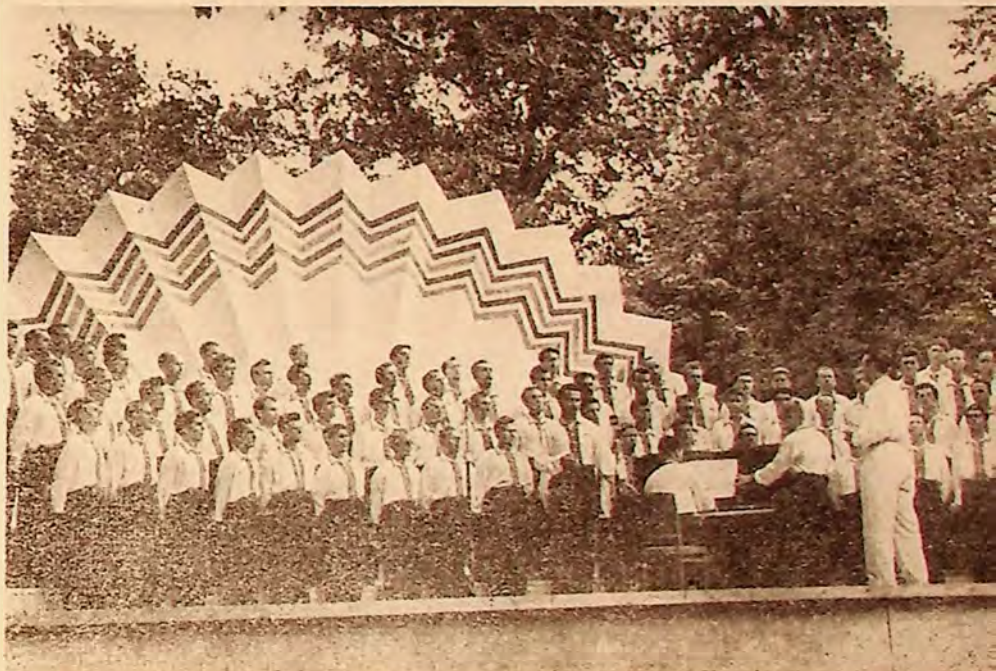
Подбоят на репертоара на хор „Родина“ е предмет на най-внимателна преценка. Всяка нова концертна програма потвърждава впечатлението, че се търсят произведения, кореспондиращи на времето, в което живеем, на манталитета на съвременния човек; произведения, които извисяват духовно едновременно и изпълнителите, и слушателите, които ангажират вниманието на певците и всаждат любов у тях; произведения, притежаващи качества за музикално-техническото израстване

на колектива и съобразени с неговите възможности.

Подбиран в съзвучие с тези принципи, репертоарът на хор „Родина“ се движи в най-широки рамки, като се започне от творби на старите майстори от 15 и 16 век и се стигне до най-яр-

ки произведения на съвременните български композитори. Българското песенно творчество не е временно явление в репертоара на русенския хор. Със своята самобитност и колоритност, с оригиналната си мисъл то е основата, върху която родинари-

1957 г. На VI световен младежки фестивал в Москва

те градят национални изпълнителски стил на своя колектив.

Хор „Родина“ със своето интерпретаторско майсторство не веднаж е давал повод за написването на нови произведения, доказали своята непреходност в хоровата ни литература, прозвучали за първи път в неговото изпълнение. В репертоара му личат песни от всички поколения български композитори — като се започне от произведенията на П. Пипков и Д. Христов и се мине през творчеството на П. Стайнов, Г. Димитров, Ф. Кутев, М. Големинов, а така също — на Т. Попов, Д. Петков, К. Илиев, та се стигне до творчеството на най-младите — Казанджиев, Кюркчийски, Танев, Чешмеджиев, Текелиев.

Хор „Родина“ респектира и с богатата си палитра от произведения на чужди автори. Нейният обсег се разпростира от Палестрина, Ласо, Джексоалдо, Монтеверди до Шостакович, Хиндемит, Мийо и др. От времето, когато хорът запява „Страна тъй любима“ до днес, особено след Девети септември, в неговите програми винаги е отредено достойно място на руската и съветската песен, представена от творци като Шостакович, Хренников, Ковал, Свиридов, Чистяков, Слонимски и много други. Редом с тях са имената на едни от най-забележителните композитори на социалистическите страни — Шимановски, Твардовски, Кодай, Барток, Яначек, Бардош, Сухон, Айслер, Майер, Гач.

Едно от измеренията на зрелостта и творческите възможности на колектива е периодичното изпълнение на крупни, ораториални произведения с наши симфонични оркестри, осъществявано успо-

засл. артист Васил Арнаудов

редно с непрестанните усилия на хора да усъвършенствува акапелното си пение. Още пред 1948 г. мъжкият хор за-

едно с Държавния симфоничен оркестър в Русе изпълнява „Приказка за виенската гора“ от Йохан Штраус, хорове из опери и няколко песни, а през 1952 г. — ораторията „Песен за горите“ от Шостакович. 16 години по-късно смесеният хор изнася последователно с Русенската и със Софийската филхармония кантатата „Светъл празник“ от Тодор Попов, през 1970 и 1971 г. — най-напред с Русенската, а след това с Варненската и Софийската филхармония — Меса в до мажор от Бетховен, и в началото на 1972 г. малък смесен състав на хора с камерния ансамбъл „Софийски солисти“ — Меса №2 в сол мажор от Шуберт. Родинарите са първи изпълнители у нас на последните две монументални творби. И не само на тях! Хор „Родина“ не рядко изнася и друга приятна публиката с малко известни произведения от световната репертоарна съкровищница. Сега той подготвя хоровата част из операта „Орфей и Евридика“ от Глук.

За измеренията на зрелостта и възхода на юбиларите говори и способността им да контактуват бързо и да концертират с гост-диригенти: през 1965 година — с Герхард Рекер от ГДР, през 1967 година — с Рой Бохана от Англия. Със задоволство споделят отличните си впечатления от своята работа с хор „Родина“ народните артисти Асен Найденов и Константин Илиев, заслужилите артисти Добрин

Женският състав
на хор „Родина“

Мъжкия състав
на хор „Родина“

Ръководството на хора

Петков и Васил Казанджиев, а така също Илия Темков, дирижирали съвместни концерти на обаятелните певци и певици със симфонични оркестри.

Ако денс творчеството на „Родина“ се ползува с широко признание у нас и в чужбина, ако то се отличава с по-голяма зрелост и спонтанност, с артис-

тична лекота и рутина, това се дължи и на контактите, поддържани от колектива и неговите ръководители с творци като акад. Петко Стайнов, проф. Георги Димитров и др., а преди години — и с изтъкнатия диригент заслужил артист Асен Димитров.

Многопосочните постижения на хора са мерило и за способността на неговото ръководство правилно, компетентно да прогнозира развитието му, да проявява размах при осъществяване на очертаното направление, да планира разумно репертоара, учебно-възпитателната работа и културно-обществената дейност, като търси и намира взаимната им зависимост и обусловеност, взаимното им допълване и проникване при реализирането на мащабните задачи, които си е поставил колективът.

Хор „Родина“ — един от бисерите в огърлицата на пеещия град, както някои го наричат — чествува своя юбилей в навечерието на 90-годишнината от рождението на Георги Димитров. Това събитие осмисля още по-дълбоко неговия празник и предстоящите му прояви в чест на великия син на България, който прозря мъдро разцвета и на народните таланти. И разкри хоризонти, към които в полет с песента се е устремир неудържимо и хорът на възрожденското читалище „Зора“ в Русел!..

Камерният
състав на хора

31. I. 1972 г.

Изпълнение на малък
смесен състав на хора
и на камерния ансамбъл
„Софийски солисти“ под
диригентството на засл.
артист В. Казанджиев

18. IX. 1971 г.
Изпълнение на хора
заедно със Софийската
държавна филхармония
под диригентството на
народния артист К. Илиев

ХОР „РОДИНА“ ПРЕЗ ЮБИЛЕЙНАТА ГОДИНА

ХОРИСТИ

СОПРАНИ

Атанаска Христова — магазинерка
Василка Петрова — домакиня
Величка Смикарова — икономистка
Виолета Димитрова — студентка
Гинка Нурева — машинописка
Дора Колчева — учителка
Жана Цикалова — хористка
в Русенската опера
Лиляна Алексиева — икономистка
Маргарита Подсочничева — служителка
Мариана Стоянова — служителка
Мария Доневска — учителка
Мария Милкова — икономистка
Мария Шипкова — хористка
в Русенската опера
Недка Василева — служителка
Николина Йовова — икономистка
Пенка Смилова — учителка
Райничка Николова — статистичка
Стефка Кирова — счетоводителка
Христина Райчева — магазинерка
Цветанка Георгиева — техник
по растителна защита
Цветана Костова — счетоводителка

Цветана Николова — шивачка

*

Александрина Бакърджиева — преподавателка по пиано
Геновева Христова — художничка
Добринка Ставрева — инженер
Здравка Константинова — учителка
Иванка Шипкова — икономистка
Йорданка Иванова — счетоводителка
Костадинка Цакова — книговодителка
Мара Маринова — отчетничка
Олга Сапунджиева — кройчка
Радка Петрова — осветлителка
Радка Коджаманова — цветарка
Росица Върбанова — икономистка
Савина Костова — юристка
Сийка Крусева — шофьор
Татяна Кънчева — учителка

АЛТИ

Алис Минасян — счетоводителка
Богдана Стоянова — хористка
в Русенската опера
Боряна Георгиева — счетоводителка
Гинка Чучева — касиерка
Жанин Мирева — икономистка

Лилия Владимирова — телефонистка
Николина Иванова — програмен
ръководител в РТВ
Палмина Хинева — студентка
Саша Драганова — юристка
Стоянка Илиева — програмен
ръководител в РТВ
Хриска Деч — зъботехничка
Цонка Чуканова — работничка

*

Андоничка Василева — счетоводителка
Веселина Зорова — студентка
Елена Вladoва — библиотекарка
Елка Ефремова — преподавателка
по виолончело
Здравка Попова — клинична
лаборантка
Йорданка Борделиева — машинен
техник
Любка Стефанова — електротехник
Маргарита Христова — хористка в Русенската опера
Мария Цанкова — книговодителка
Мария Сапунова — счетоводителка
Мария Топалова — програмен
ръководител в РТВ

Надежда Цачева — учителка
Росица Трифонова — мед. сестра
Снежана Радева — работничка
Татяна Симеонова — служителка

ТЕНОРИ

Александър Атанасов — механик
Алтънай Ибрямов — автомонтьор
Анастас Анастасов — военнослужещ
Борис Христов — икономист
Борис Кръстев — икономист
Василий Розберг — зоотехник
Георги Коджаманов — икономист
Георги Георгиев — шлосер-монтьор
Иван Григоров — пенсионер
Кирил Цонев — ж. п. служител
Константин Владимиров — машинен техник
Митко Чулев — електроинженер
Петър Станчев — счетоводител
Стефан Куртев — машинен техник
Цветан Великов — икономист

★

Александър Димитриев — фармацевт
Ангел Петров — пенсионер
Божидар Петров — електротехник
Хайрабед Дюлгерян — машинен техник

Георги Стефанов — техник
Димитър Димов — монтьор
Дялко Тодоров — технолог
Дончо Ангелов — механик
Иван Хаджийски — инженер-корабостроител
Красимир Пиргозиев — ж. п. технолог
Кънчо Ковачев — машинен техник
Нено Ненов — учител
Саркиз Бахдасарян — шлосер
Сотир Тенев — строителен техник
Стефан Доневики — инженер-геодезист
Станьо Еленски — снабдител

БАСИ

Ангел Панов — юрист
Антон Апостолов — машинен инженер
Богомил Атанасов — архитект
Владко Мичев — икономист
Георги Геоогиев — снабдител
Димитър Мутафов — юрист
Иван Петров — акумулаторчик
Иван Иванов — военнослужещ
Камен Маринов — шлосер
Киро Гочев — машинен техник
Коста Павлов — инструменталчик
Марин Бъчваров — монтьор
Милко Пенчев — лекар
Петър Цеперски — леяр-формовчик

Симеон Симов — счетоводител
Стоян Мутафов — архитект
Стоян Даскалов — технолог
Стоян Чотоклиев — строителен техник
Тодор Тодоров — библиотекар-библиограф

★

Атанас Йовов — технолог
Атанас Топалов — икономист
Борис Григоров — монтьор
Васил Василев — електротехник
Венелин Туфавчиев — машинен инженер
Георги Райчев — счетоводител
Димитър Калинов — машинен техник
Драгомир Наделов — фотограф
Емил Върбанов — машинен техник
Иван Бояджиев — строителен техник
Захари Зарков — машинен инженер
Нешо Диковски — студент
Никола Димитров — електротехник
Никола Мутафов — електротехник
Павел Топалов — монтьор
Павел Ковачев — монтьор
Петко Попов — икономист
Петър Петров — лекар
Христо Нурев — юрист
Христо Петров — диспечер
Цено Стоянов — учител

РЪКОВОДСТВО

Христо Нурев — почетен председател
инж. Георги Табаков — председател
з. а. Васил Арнаудов — главен художествен ръководител
д-р Милко Пенчев — заместник-председател
Тодор Тодоров — секретар
Борис Кръстев — завеждащ производствената дейност
Хачик Михрянян — завеждащ пропагандната дейност
Елка Ефремова — завеждаща културно-масовата дейност
Коста Павлов — отговорник на мъжкия състав
Саша Драганова — отговорничка на женския състав
Петър Станчев — отговорник по финансовите въпроси
Георги Делиганев — вокален педагог
Ангел Петров — отговорник за имуществото

ХУДОЖЕСТВЕНИ РЪКОВОДИТЕЛИ

з. а. Васил Арнаудов — главен художествен ръководител
Георги Делиганев — вокален педагог и хормайстор
Хачик Михрянян — хормайстор и пианист
Александрина Ангелова — хормайстор и пианист
Иван Филев — хормайстор
Георги Коджаманов — хормайстор

СОЛИСТИ

Иван Добрев — оперен артист
Христо Каменов — солист на БХК „Св. Обретенков“
Емилия Максимова — солистка на БХК „Св. Обретенков“
Иван Петров — солист на БХК „Св. Обретенков“
Лиляна Парашикова — солистка на Ансамбъла за песни при КТР

1964 г. Петко Стайнов и съпругата му сред хористи

Иван Григоров
Георги Коджаманов
Стоян Мутафов
Николина Иванова

Петър Цеперски
Марин Бъчваров
Христина Райчева
Мария Шипкалиева

1965 г.

Д. Шостакович и Т.
Хренников на репетиция
на хор „Родина“

1968 г.
Г. Димитров сред хори-
сти и хористки от „Ро-
дина“ на празника
„Златна Диана“

СЛОВА ЗА ЮБИЛЕЯ

Нашият хор „Родина“ при възрожденското образцово народно читалище „Зора“ в Русе чествува своя 35-годишен юбилей! По този повод му изказваме дълбоката си благодарност и признателност за непрекъснатото му дръзновение и стремежи, за приноса му за издигането на самодейното певческо изкуство до равнището на професионалното.

Хор „Родина“ е гордост и слава за Русе. Неговият прекрасен колектив, ръководство и диригенти винаги са ни вълнували с отличните си представяния на фестивалите на песенното изкуство. Затова русенци носят дълбоко в душите и сърцата си любовта към тези мили и прекрасни хора — родинарите.

Позволявам си да кажа, че хор „Родина“ е гордост за песенното изкуство на родината ни — България. Той не един път донесе национална слава с блестящите си представяния на високи международни подиуми, където завоюва първите места. Особено близък и скъп ни е хор „Родина“, защото е изграден от трудови хора и е тясно свързан с работническата класа, с народа.

На този голям творчески колектив, на неговите диригенти, на заслужилия артист Васил Арнаудов предаваме нашите горещи братски поздрав! Пожелаваме им много здраве, винаги да носят борчески дух и оптимизъм, да се трудят по родинарски! Напред и нагоре към върховете на родното ни изкуство!

ПЕТЪР ДАНАИЛОВ

първи секретар на ОК на БКП в Русе

Няма съмнение, че смесеният хор „Родина“ при образцовото народно читалище „Зора“ в Русе се нарежда между нашите първокласни самодейни колективи. Той блести с красивите гласове, чудесното интонирание и вълнуващата емоционалност. Основан от диригента Борис Стайков, продължил да израства под ръководството на засл. артист Христо Дюлгеров, хор „Родина“ завоюва високи национални и международни отличия под диригентството на засл. артист Васил Арнаудов. Широко популяризирани в печата и бурно аплодирани от публиката, успехите на хора биха били невъзможни без творческата всеотдайност на певците-самодейци, без самоотвержената им любов към изкуството. Техният пример е достоен за високо уважение.

Хор „Родина“ е активен, въдъхновен пропагандатор на българската песен. Утвърден като един от авторитетните представители на певческото ни изкуство, хорът покорява слушателите у нас и в чужбина, популяризира творчеството на българските композитори, разнася славата на нашата изпълнителска школа.

Нека му пожелаем нови и блестящи успехи!

засл. артист **ДИМИТЪР ПЕТКОВ**
заместник-председател на Комитета
за изкуство и култура

Постоянният художествено—изпълнителски напредък и голямата културно-обществена дейност на прославения русенски хор „Родина“ с ръководител засл. артист Васил Арнаудов годици наред представлява неотменен подтик в развитието на певческата самодейност в града и окръга. „Родина“ и Русе са блестящ пример за всички по-големи и по-малки градове в страната как може при нашите напрежени условия на борба за преодоляване на материално-техническата изостаналост да разцъфтява така богато и така нашироко една певческа култура — ярко доказателство за все по-големите духовни потребности на трудовите хора. В сегашното все повече развиващо се социалистическо общество за духовния възход на нацията настъпва истински ренесанс. Набраната 35-годишна инерция от хор „Родина“ ще възвиси още повече сегашните му благородни устремии.

Нека нови успехи, нови победи, нови идеи и нови пориви да обединяват силите на колектива за слава и чест на нашето велико певческо изкуство, за слава и чест на скъпата ни социалистическа Родина!

проф. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ
народен артист

Честуването на 35-годишнината на хор „Родина“ при читалище „Зора“ съпада с навлизането му в нова фаза на развитие, подем и художествени постижения, които го поставя сред първенците на хоровото дело в страната. За един самодееен колектив това явление не е твърде обичайно и заслужава не само внимание, но и всеобща подкрепа.

В действителност хоровата култура е най-демократичната по своята същина, но и тя е застрашена от „глуха линия“ и провинциална изостаналост, ако не разгърне достатъчно дейността си, ако не намери необходимия климат за по-нататъшно развитие, ако не се насочи правилно към нов репертоар. Като казвам това, разбирам предимно нов български репертоар! Тези

задачи стоят и пред хор „Родина“, чиито художествени постижения в същност го задължават — още повече, че начело на неговите успехи стои засл. артист Васил Арнаудов.

проф. ЛЮБОМИР ПИПКОВ
народен артист

Привет на хор „Родина“, Русе, по случай славната му 35-годишнина!

Русе — един музикален център на страната ни без „мъртъв сезон“ за концерти! Русе — пропорционално на населението му, е градът-знаменосец на хорово-певческата ни слава! А хор „Родина“ е лавровият венец на тази слава! Защото достойно отстоява културните традиции на града. Защото 35 години бележи непрекъснат възход в служба на красотата, на естетическото възпитание. Защото през последните десетилетия шестува като Крали Марка „с един крак на Хемус, с други — на Пирин“ — само от връх на връх... И под ръководството на мастития си диригент Васко Арнаудов успя не само да се „абокира“ за първите награди при всички конкурси по Европата, но започна да носи на Родината по три златни медала от едно участие в състезание в чужбина. Струва ми се, че Европа вече е тясна за това „конче крилато“ и че е време да пошета то и по други континенти.

Това е моето и на „Бодра смяна“ убеждение и пожелание! Защото хор „Родина“ си го заслужава и с безценния си принос към музикалната ни култура и с днешното си изключително голямо изкуство.

Санаториума край Владая, София
7. II. 1972 г.

БОНЧО БОЧЕВ
народен артист

От масовата песен до ораторията, от предкласиката до българската хорова песен, от най-сложната съвременна творба до най-простата лирична песничка — това е бил и е репертоарът на хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе.

1970 г. Пред мавзолея на Ленин в Москва

Каквото и да пее хорът, неизменно показва високо майсторство. В живота на този отличен хор има непрекъснат възход. Когато го слушаш, макар и очаквайки големи резултати, все пак се удивляваш, защото чувствуваш, че моженето на хора няма граници.

Като интерпретатор хорът знае какво е стил и към различните песни подхожда различно. Чистотата на българската народна песен, темпераментът на негърския спиритчуълс, съдържателността на предкласиката или пък неочакваната органична звучност — ето част от арсенала на хор „Родина“, с който той завоюва редица успехи на наши и международни сцени.

Не бих искал да отмина, че голям дял за този непрекъснат успех имат преди всичко самите хористи, организационното ръководство на хора, ръководството на читалището и ръководителите на град Русе — политически и административни, начело с големия приятел на изкуството д-р. Петър Данаилов.

В своя творчески път хор „Родина“ е имал отлични диригенти и корепетитори, които са работили с голяма упоритост, труд и самоотверженост, за да се стигне до днешните успехи. Бих искал да подчертая, че най-големи заслуги в тази насока имат диригентът В. Арнаудов и неговите сътрудници, а така също вокалният педагог Г. Делиганев.

Гордея се, че в нашата малка България съществува хор „Родина“. Радвам се на неговия възход и се прекланям пред хористите и художественото ръководство на хора за техния упорит труд и за огромната им любов към хоровата музика.

ТОДОР ПОПОВ

засл. артист

Да се комбинират обаянието, специфичната сърдечност на русенци, неудържимият възторг на аматвора към музиката с най-висока степен на истинско професионално умение и упорито търсено съвършенство е явление твърде редко, почти необичайно. И ако всичко това се свърже в непосредствен творчески контакт със забележителните дадености на музиканта и човека от типа на Васил Арнаудов, ще се стигне много просто и логично до днешните първостепенни артистични резултати на русенския хор „Родина“.

Бъдете вдъхновени и чисти в изкуството си както досега, скъпи любители! Непрекъснато само прибавяйте към това, до

което вече сте се домогнали, за да успеете да запазите за себе си непосредственото предимство на носители на най-съкровена човешка чувствителност и блестящо изпълнителско майсторство — навсякъде, където се появите!

Пловдив, 22. II 1972 г.

Ваш ДОБРИН ПЕТКОВ

засл. артист

Научно-техническата революция заедно със социалната оказва мощното си въздействие и върху критериите за ценност в изкуството. Въпреки вековните традиции, днес може да бъде жизнеспособно онова симфонично, камерно или хорово изкуство, което с високата си художествена стойност е в състояние да впечатли и приобщи към себе си съвременника. Същественото в делото на именития хор „Родина“ от Русе е, че с великодушните си артистични постижения той е в първата редица на тези, които достигат тази цел.

Особено искам да подчертая възрожденския интерес към изпълнението и стимулирането да се създават нови български творби, за което главна заслуга има диригентът Васил Арнаудов — една ярка и осезаема фигура в нашия музикален живот.

АЛЕКСАНДЪР ТАНЕВ

композитор

Хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе...

Тези слова разкриват всеобхватното и несравняемо единство между двата института, което не случайно започва от имената им: възрожденско образцово народно читалище „Зора“ и Родина — дума, равнозначна за всекиго от нас с Народна република България...

Където и да пее хор „Родина“ — в Москва или Потсдам, в Рига или Братислава, или в далечен Ланголен, песните му летят с крилата на красотата и любовта към страната, която възрожденците изваяха от плътта и кръвта си...

Каквито и песни да пее хор „Родина“ — от Палестрина или Бетховен, от Шостакович или Стайнов — той развазва широко по света голямата истина за социалистическа България, която потомците на Ангел Кънчев, баба Тонка, Тома Кърджиев вдъхновено изграждат.

И защото Би Би Си в извоюван поклон пред блестящото изкуство на родинарите може още през 1966 г. да възкликне: „Вива музика, вива България!“, читалищното ръководство и днес не може да намери израз на своята и на всички русенци благодарност към всеотдайните певци и техния извънредно талантлив и вец диригент засл. артист В. Арнаудов.

ЦВЯТКО ЦВЕТКОВ

председател на възрожденското
читалище „Зора“ — Русе

Не мога да си представя как би изглеждал моят живот без хор „Родина“, с който съм неразривно свързан от основаването му до днес. Вярвам, че нашето дело, съзиждано с толкова труд, любов и вдъхновение, ще намери достойни продължители в лицето на младите ни последователи.

ХРИСТО НУРЕВ

почетен председател на хор
„Родина“

ИМЕНА, КОИТО НЕ СЕ ЗАБРАВЯТ

БИВШИ РЪКОВОДИТЕЛИ, АКТИВИСТИ, СОЛИСТИ И ПИАНИСТИ

РЪКОВОДСТВОТО НА ХОРА ПРИ ОСНОВАВАНЕТО МУ

д-р Васил Казанджиев — председател
Христо Нурев — секретар
Любен Константинов — касиер
Димитър Драгнев — домакин
Димитър Мутафов — член

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

д-р Васил Казанджиев
Момчо Крумов
Иван Каменов
Велико Цонев
Христо Нурев

ДИРИГЕНТИ

Борис Стайков
Стефан Камиларов
Георги Йонков
Христо Дюлгеров, заслужил артист
Атанас Димитров

ХОРМАЙСТОРИ

Атанас Манолов
Вяра Мирянова
Румяна Вълчева
Величко Радков
Цоньо Цонев

ВОКАЛНИ ПЕДАГОЗИ

Снежина Якимова

ПИАНИСТИ

Катя Рашенова

АКТИВИСТИ

Борис Деспов
Лазар Николов
Стефан Нанков
Никола Иванов
Иосиф Статев
Петко Йорданов
Генчо Василев
Ангел Томов
Коста Михалов
Борис Чакалов
Любен Иванов
Тодор Антов
Димитър Иванов
Венелин Стрелковски
Стефан Градинаров
Христо Славчев
Стефан Георгиев
Иван Божков
Димитър Добрев
Стефан Митев
Туше Проданов
Люба Савчева
Екатерина Михайлова
Асен Георгиев

СОЛИСТИ

Николай Здравков, народен артист
Кирил Кръстев, заслужил артист
Пенка Маринова, заслужила артистка
Алексей Милковски, оперен артист

Кирил Захариев, оперен артист
Евелина Стоицева, оперна артистка
Никола Николов, оперен артист
Стефан Георгиев, оперен артист
Никола Абаджимаринов, оперен артист
Анастас Анастасов, оперен артист
Тодор Бонев, оперен артист
Евгения Бабачева, оперна артистка
Неделчо Павлов, оперен артист
Мария Минчева
Цветана Алексиева
Елена Георгиева
Борис Чакалов
Стоил Шаханов
Тодор Захариев
Фреди Леви
Моис Хананел
Димитър Мутафов
Анастас Радославов
Денчо Денчев
Димитър Добрев
Милко Георгиев
Елка Яковчева
д-р Бончо Яковчев
Кирил Караджов
Величко Радков
Коста Георгиев
Петър Станчев
Любен Енчев
Асен Пешев
Симеон Сяров
Румяна Вълчева
Иванка Радкова
Виолета Великова
Иван Шипков

ИЗ ЗЛАТНАТА КНИГА НА ХОРА

От все сърце желая на хор „Родина“ с още по-голям успех да бъде неуморен изпълнител и пропагандатор на живата и прекрасна българска народна песен и хорово певческо изкуство.

15. VI. 1960 г.

БОЯН БЪЛГАРАНОВ

Изкуството на хор „Родина“ ми направи най-силно впечатление. Аз съм възхитен от прекрасната звучност, великолепната дикция и необикновената изразителност.

Хор „Родина“ — това е едно от най-ярките явления в българската музикална култура.

От все сърце желая по-нататъшни големи творчески успехи на целия колектив на хор „Родина“.

4. IV. 1965 г.

ДМИТРИЙ ШОСТАКОВИЧ

Възхитен съм от забележителния хор „Родина“. Той представлява достойно възплъщение на легендарната музикалност на българския народ. Желая му и в бъдеще все така блестящо да представя музикалната култура на Народна република България.

8. IX. 1959 г.

ТИХОН ХРЕННИКОВ

Изпитвам винаги чувство на човешка гордост и възхищение от постиженията на хор „Родина“ при читалище „Зора“. Желая и занаят пред той да бъде достоен представител на самодейното хорово творчество на близкия до сърцето ми Русе и на цялата наша жива, вдъхновяваща на труд и подвиг, вечна като народа българска народна песен и певческо изкуство.

1960 г.

ПЕНЧО КУБАДИНСКИ

... Аз ценя високо изкуството на този първокласен самодеен колектив, осъществявано чрез упорития труд, любовта към музиката и вярното служене на българското хорово дело...

11. VII. 1959 г.

... Успехите на хор „Родина“ са не само успехи на българското хорово певческо дело, но и на нашата нова социалистическа духовна култура!

12. VII. 1964 г.

акад. ПЕТКО СТАЙНОВ

Браво „Родино“ русенска!

12. V. 1960 г.

ЧУДОМИР

С голямо удоволствие днес слушах вашия хор „Родина“ с различните му състави. Хареса ми всичко — и качеството на гласовете, строя, ансамбъла и главно живото и емоционално отношение на певците, експресията, изразителността... Благодаря за програмата!...

23. IX. 1964 г.

АНАТОЛИЙ НОВИКОВ

Много съжалявам, че можях да чуя вашия хор само с изпълнения, записани на магнетофонна лента, но това, което чух, качеството на изпълнението предизвиква у мен желание и надежда да ви чуя у нас, в моята родина.

2. IX. 1964 г.

В. П. САЛАВЬОВ-СЕДОЙ

Хор „Родина“ беше непознат за мен. За първи път го слушах на младежкия фестивал в Москва през 1957 година. Още тогава бях възхитен от високото равнище на художественото изпълнение и блясъка на гласовете. Като член на международното жури именно на него дадох най-много точки сред всички съревноваващи се хорове.

Бих бил щастлив да чуя хор „Родина“ у нас, в Чехословакия.

17. I. 1959 г.

проф. ИОЗЕФ ВЕСЕЛКА

Срещата с хор „Родина“ ми достави огромно, истинско прекрасно наслаждение. Изпълнените произведения говорят за висока музикалност, за хоровата култура на колектива. Хорът достойно представя забележителното хорово изкуство на България.

Горещо благодаря! Желяя още по-големи творчески успехи!

28. V. 1961 г.

КОНСТАНТИН ВИНОГРАДОВ

народен артист на РСФСР

Във възторг съм от постиженията на русенския смесен и мъжки хор „Родина“. Той е гордост не само за Русе, но и за цялата ни родина. Негова отличителна черта е любовта му към българската хорова песен. Диригентът Христо Дюлгеров е допринесъл извънредно много за правилното възпитание и развитие на колектива...

27. V. 1961 г.

ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ

Хор „Родина“ — сериозен, задълбочен хор, с мека, благородна звучност, с хубави гласово-технически възможности. Това го задължава да посегне към големите и проблемни български хорови песни, за да ги покаже в привлекателен и убедителен вид както у нас, така и в чужбина.

27. V. 1961 г.

МАРИН ГОЛЕМИНОВ

Хор „Родина“ е един съвършен апарат, който ми достави истинска естетическа наслада. Аз смятам, че този хор трябва да отдели време за изнасяне и на крупни български и чужди творби с оркестър. Тогава той ще стане истинска опора на музикалния живот в Русе.

28. V. 1961 г.

АЛЕКСАНДЪР РАЙЧЕВ

Щастлива и горда бях, когато слушах изпълнението на мъжкия хор „Родина“ при народното читалище „Зора“ в Русе... Не мога да не изкажа възторга си и от смесения състав на хор „Родина“...

Скъпи дугари русенци, дръжте все така високо знамето на нашата родна култура!

10. VII. 1959 г.

РАЙНА МИХАЙЛОВА

народна артистка

Особено приятно ми беше да се запозная с изкуството на хор „Родина“ от град Русе.

Този величествен хор заслужава напълно успеха, на който се радва. Желяя му успех и в бъдеще и се надявам да посети моята родина.

3. IV. 1963 г.

АЛАН БУШ, Англия

...Този хор със своите качества респектира и възхищава слушателя със своето зряло, искрено и топло изпълнение на хоровите творби и чрез техническата си подготовка и сръчност може да интерпретира с успех и най-трудни за изпълнение песни.

Любовта и самоотвержеността на „родинци“, с които те така героически отстояват интересите и по-нататъшното развитие на нашето българско хорово дело, заслужават всеобщо уважение и голяма обич...

12 .VIII. 1959 г.

проф. АСЕН ДИМИТРОВ

Възхитен и щастлив бях да чуя хор „Родина“. В изпълнението му са обединени красотата на гласовете, лъчистият тон, жизнеността, подчертаното пианисимо и фортисимо и прецизността на интонацията.

С радост бих композирал нещо за вашия хор. Надявам се, че по този начин ще изразя своята благодарност към великолепния хор и ще се покаже достоен за неговото голямо изкуство.

16 .X. 1964 г.

проф. ЕРНСТ МАЙЕР, ГДР

Хармоничната звучност на хор „Родина“ не ще угасне никога в нашите сърца...

Хористите са прекрасни и изпълнението им по качество се издига до върховете, за които те мечтаят...

10. IV. 1967 г.

ДИМИТРУ СТАНКУ
МИРЧА НЯГУ
румънски композитори

На прекрасния хор „Родина“ от Русе и на неговия отличен диригент Васил Арнаудов — с благодарност за моментите на дълбоко артистично въздействие, които преживях, слушайки песните във ваше изпълнение... Желая да изкажа своето възхищение и уважение към вашето най-високо майсторство в изкуството на хоровото пеене

„Родна песен нас навек ни свързва!“

19. V. 1968 г.

ПЕЖИ КОЛАЧКОВСКИ, Полша

Вашето изпълнение и вашето посещение в Ланголен ще се помни винаги като един от най-високите върхове на този международен музикален фестивал. Ще имаме ли удоволствието пак да ви чуем?

1966 г.

РИС РОБЕРТС
гл. директор на Международния музикален фестивал в Ланголен — Англия

Благодаря на хор „Родина“ за участието му в XX юбилеен международен конкурс в Ланголен, за неговото прекрасно пее-не, за това, че ни помогна да сближим света.

1966 г.

ГУИН УИЛЯМС
музикален директор на Международния музикален фестивал в Ланголен — Англия

Привилегия е да се чуе такъв прекрасен хор!

1966 г.

проф. д-р ТОМАС АРМСТРОНГ
председател на Кралската музикална академия в Англия

Бях изключително възхитен от пеенето на забележителния хор „Родина“. Още по-щастлив съм, че ми се дава възможност да кажа на българските певци и на техния високо надарен диригент, че никога не съм слушал по-хубаво пееене. Желяз им всичкото щастие, което те заслужават.

1966 г.

проф. д-р ХЕРБЕРТ ОУЕЛС
от университета в Кембридж

Беше изключително преживяване да се чуят толкова великолепни певци!

1966 г.

проф. ДЕНИС РАЙТ, Англия

Вашите хорове музицират с могъщи и възхитителни звуци и въпреки това могат да бъдат толкова нежни и омайващи като летен бриз. Изключителна техника!... Непременно елате в Хонг-Конг!...

1966 г.

проф. ДОНАЛД ФРЕЙЗЕР, Хонг-Конг

Искам да кажа колко бях възхитен от прекрасното пееене на трите състава на хор „Родина“... Те превъзхождаха другите хорове в музикално отношение, техническо умение и красота на тона. Те бяха едни от най-съвършените, които някога сме чували на този фестивал и аз ги поздравявам от сърце.

1966 г.

проф. д-р СОЛОН МИХАИЛИДИС, Гърция

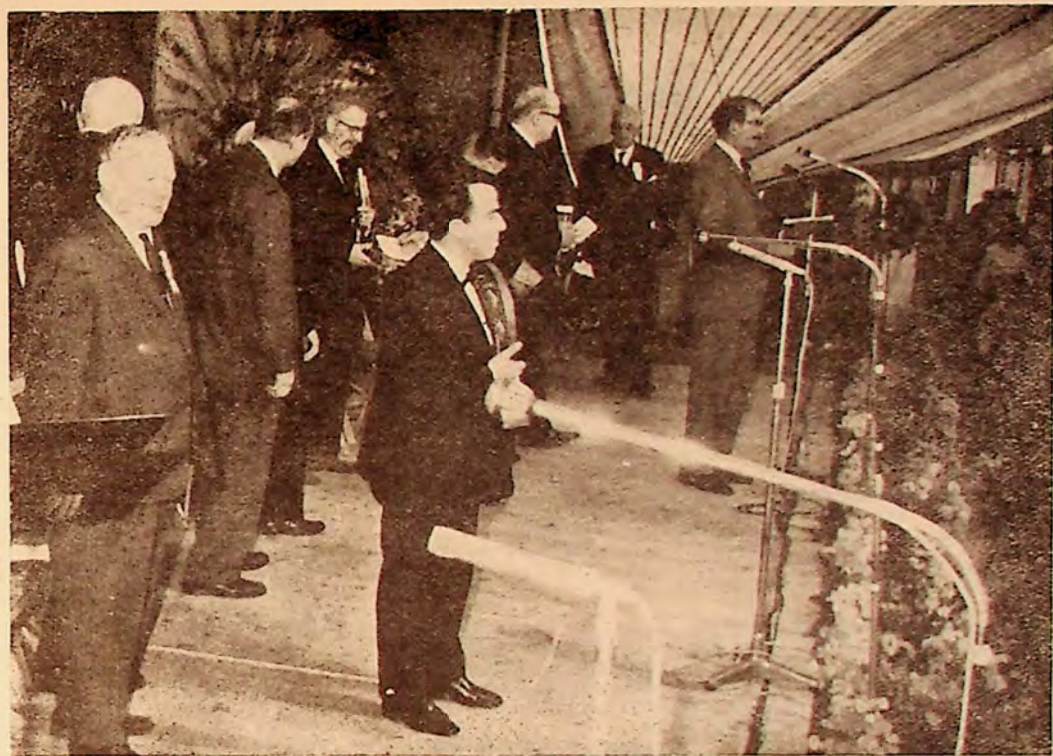
Участниците в хор „Родина“ — Русе и техният диригент са се посветили изцяло на хоровото изкуство. Със своята всеотдайност те са създали един от най-хубавите хорове в света и неговите постижения под ръководството на известния диригент Васил Арnaudов на Международния музикален фестивал в Ланголен през 1966 г. са уникални в 21-годишната история на фестивала.

За мен беше привилегия да работя с този хор. Високата ността на хористите да поддържат високо музикално равнище, топлината на техните сърца са пример за всички нас. Хор „Родина“ заслужава напълно уважението, с което се ползува.

25. VI. 1967 г.

РОЙ БОХАНА, Уелс — Англия
диригент

Получаване на трофея „Големият уелски дракон“ през 1966 г. в Ланголен

ОТЗИВИ В БЪЛГАРСКИЯ И ЧУЖДЕСТРАННИЯ ПЕЧАТ

Сред букета от национални цветя, които се представиха на фестивала в Москва, българското цвете ни е близко и мило на сърцето.

Отлично звучащи хорове с лекота и изящество предадоха сложните ритми на българските народни песни, а така също произведения на класиците — хор из операта „Ернани“ в изпълнение на мъжкия хор при читалище „Зора“—град Русе.

Ирина Масленникова
народна артистка на РСФСР
в „Правда“, 6. VIII. 1957 г.

Още не затихнали ръкоплясканията, те се подемат с нова сила при появата на мъжкия хор от Русе, който изпълни песни от наши композитори. В продължение на няколко минути публиката го извикваше на бис, очарована от богатството на гласовете на хористите.

в. „Работническо дело“
3. VIII. 1957 г.

Изкуството на българския народ ни е близко, познато, разбираемо. Но колко ново, свежо и неочаквано ни е чухме и видяхме! С голям успех премина изпълнението на хореве...

Звучният мъжки хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе блясна с виртуозното изпълнение на хор из операта „Ернани“ на Верди (диригент Хр. Дюлгеров).

проф. Б. Покровски
народен артист на РСФСР
в „Вечерная Москва“,
6. VIII. 1957 г.

Често ни наричаме България страна на певците. Това се потвърди напълно от програмата на тържествения концерт. Но след концерта ни се иска да наречем България страна на музиката...

Трудно е да се даде предпочитание на някой от трите хора, които се представиха на концертите — на младежкия мъжки хор при едно от най-старите читалища в България — в град Русе, на хора на девойките при читалище „Славянска беседа“ или на хора на софийските студенти.

проф. Константин Саква
зам. ректор на Московската консерватория
в „Народна младеж“,
7. VIII. 1957 г.

Възхищавам се от силата и мелодичното съзвучие, в което се разливат гласовете на младежите от мъжкия хор в Русе, лауреат на Шестия световен младежки фестивал в Москва. Вашето музикално изкуство е на много високо равнище — особено хореве, които заслужено спечелиха едни от първите награди на международния конкурс.

проф. Птица
композитор — СССР
в „Народна младеж“,
8. VIII. 1957 г.

Не може да не се спомене за мъжкия младежки хор от Русе (ръководител Хр. Дюлгеров). На фестивалния конкурс той завоюва сребърен медал. В песента „Другари, сетен час уда-ри“ от Г. Димитров хорът ни зарадва с мощно, пълно звуча-

ние. Изпълнението на популярната песен „Дафино вино“ от Д. Христов искреше от неудържимо настроение.

А. Митрофанов
сп. „Советская музыка“,
бр. 10/1957 г.

Най-характерното в програмата на хор „Родина“ са културното пеене, изравнеността на партните, хубавата динамика и прекрасната интонация...

Успехът му бе изключителен. Без преувеличение може да се каже, че тези самодейци, оставили учрежденията, заводите и домакинствата, оправдаха напълно оказаното им голямо доверие да представят българското хорово дело в чужбина. Концертът им бе блестяща проява на социалистическата култура, ярка демонстрация на изключителните грижи, които се полагат за духовното развитие на българския народ.

в. „Лидова демокрация“,
20. VII. 1960 г., Бърно

Хор „Родина“ възхити и братиславската публика със своето изкуство. Неговото изпълнителско майсторство се изравнява с професионалните хорове...

Развитие на хор „Родина“ е показател за бурното развитие на народните таланти в свободна България. Той разнесе из нашата страна прекрасната българска песен и допринесе за укрепване на братството между нашите народи.

в. „Слобода“,
31. VII. 1960 г., Братислава

Девизът на русенци да служат на популяризирането на българската хорова песен намери отражение в програмата на снощния концерт. Достойното място, отредено на нашите композитори, даде пълна представа за българската хорова литература.

Стремежът към ярка художествена изразителност бе подкрепен от голямата и добре моделирана динамична амплитуда и ясно осмислена дикция.

Ив. Веселинов
в. „Работническо дело“,
17. X. 1961 г.

1966 г. Във Венеция

Организиран добре и ръководени умело, стотиците хиляди възторжени певци чрез труд и песен заедно с целия народ ще градят нашата нова социалистическа култура. В техните първи редици безусловно ще бъдат хористите и хористките от двата състава на хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе — един от най-добрите певчески самодейни колективи днес, чиято 25-годишнина тези дни се чества от всички в нашата страна, които обичат песента и хоровото пеене.

акад. Петко Стайнов
народен артист
в. „Народна култура“
16. XII. 1961 г.

„Наистина днес хор „Родина“ е един от достойните продължители на хоровите традиции на град Русе. Неговите членове работят с голямо вдъхновение, любов и ентузиазъм за постигането на все по-големи успехи в това героично дело, което играе огромна роля за идейно-естетическото възпитание и за културното издигане на нашия народ. Добре познавам развитието на този вдъхновен, ентузиазмиран и работещ с голяма любов колектив. Хор „Родина“ се отличава със своята красива, мощна звучност и с хубавата си артистична дисциплина. Той е балансиран, ритмичен, спят и динамичната му нюансировка е много добра и естествена. Прави впечатление грижата на диригента Христо Дюлгеров за изграждането на хубава музикална фраза. Изпълнението на хор „Родина“ е много увличащо и силно въздушащо. Хорът е вдъхновен изпълнител както на народната ни песен, така и на произведения от музикалната съкровищница на други народи.

Ангел Манолов
в. „Дунавска правда“
17. XII. 1961 г.

За мен е голямо удоволствие да поздравя моите любими самодейци от прекрасния майсторски хор „Родина“ в Русе. Връзката с тях ми дава сили и вдъхновение да композирам песни, които изпълнени от хор „Родина“, винаги са намирали най-ярко звучение и най-вярна интерпретация.

Добри Добрев
в. „Дунавска правда“
17. XII. 1961 г.

С гостуващи диригенти в нашите професионални институти ние сме свикнали. Но гостуващ диригент на самодееен хор с три състава е действително едно изпитание на един конкурс който хор „Родина“ издържа с чест. То е последица на дългогодишен системен и целенасочен упорит труд на титуляр-диригента, който е довел хора почти до професионално равнище, и на хористите.

Концертът на хор „Родина“ е едно въздушащо, естетическо преживяване, празник на хоровото изкуство.

М. Карамаждракова
в. „Дунавска правда“
3. VI. 1963 г.

Известността на този колектив отдавна е преминала границите на града и окръга. Неговото име е станало символ на високи художествени постижения, на тенденция към професионални изживявания и резултати в хоровата самодейност.

Хор „Родина“ има самобитен облик и в репертоарна линия, и в изразяването на отделните състави, и в интерпретацията. Слушателят изпитва естетическа наслада да свързва звуковата маса на хора с релефния, пластичен, уверен и пестелив жест на неговия ръководител.

Участието на този забележителен състав в мартенските музикални дни представи достойно възхода на нашето музикално изкуство пред публиката и десетките чужденци — гости на фестивала.

Ангел Христов
в „Дунавска правда“
8. IV. 1965 г.

Самодейният хор „Родина“ може да се сравнява с всеки първокласен професионален хор.

Тихон Хренников
в „Советская культура“
20. IV. 1965 г.

Колектив с ярко изразена индивидуалност и собствен творчески облик... В това няма нищо случайно: изключително топли грижи на местната обществено-ентузиастична и любовна самодейност, които в много случаи се домогват до професионални постижения, чудесно подбран екип от ръководители. Публиката се среща със забележителен хоров състав, чието включване във фестивала бе напълно оправдано...

Ангел Христов
сп. „Българска музика“ бр. 6/1965 г.

Когато трябва да се пише за хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе, човек изпада в неловко положение, защото суперлативите се изчерпват бързо.

Ал. Абаджиев
в „Силистренска трибуна“
14. VI. 1966 г.

Сребърният медал от VI световен младежки фестивал в Москва

... Голямата оценъчна и гласова издръжливост, както и високото художествено майсторство на хор „Родина“, прославил се с изкуството си у нас и зад граница, бяха блестящо потвърдени и в Плевен.

Б. Шойков
в „Септемврийска победа“
30. IV. 1970 г.

В едно отличително събитие с гост-диригент Герхард Рекер, главен диригент на хоровите състави при Германското демократично радио, хор „Родина“ с трите си състава защити не само името на своя колектив, но и музикалните постижения на своя град и на българското хорово изкуство.

Радостен е изводът, че хорът се развива по вярна художествена линия и е в състояние да изпълни още по-отговорни задачи за пропагандирането на българското музикално творчество и на нашето изпълнителско майсторство.

Ат. Маринов
в „Дунавска правда“
16. VI. 1965 г.

Хор „Родина“ от Русе показва, че върви стремително напред, излязъл е на висотата на певческия пиедестал.

Б. Андреев
в „Вечерни новини“
15. VI. 1966 г.

Най-висока оценка сред хорове на събора получи хоровите на хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе. Много трудно може да се даде някакво предпочитание — толкова пре-

цизно и вдъхновено бяха изпълнени песните от трите състава — дамски, мъжки и смесен.

в „Народна култура“
18. VI. 1966 г.

Колкото и невероятно да звучи това, русенският хор „Родина“ под диригентството на В. Арнаудов в някои от изпълненията показва такова високо съвършенство, каквото досега не сме слушали нито в България, нито в чужбина. Това е преди всичко изпълнението на „Аве Мария“ от Брукнер. В това произведение русенци показаха абсолютна избистреност на интонацията, внушително динамично и емоционално развитие, зашеметяващо звучащи кульминации, благородство на певческата линия, удивителна ансамбловост.

Русенският хор „Родина“ с женския, мъжкия и смесения си състави даде голям смисъл на Силистренския събор и постави високи задачи пред всички крайдунавски хорове.

проф. Г. Димитров
в „Работническо дело“
19. VI. 1966 г.

Златните медали на I, II и III републикански фестивали и почетният знак на Русе

Да се пресъздадат вярно и въздействащо такива хорови произведения е изключително трудно и за професионални състави. Слушателят не може да не бъде развълнуван от онази преданост, с която хористите се доверяват на своя талантлив диригент. Тази обич към него и вярата, че всичко, което той поклазва, е правилно, са направили хора чувствителен за всяка негова мисъл и трепет на ръката му.

На сцената между хор и диригент протича някакъв магнетичен ток, който винаги осъществява артистична връзка и прави възможно толкова големи художествените постижения. Тази черта от изпълнителското майсторство на хор „Родина“ го поставя извън рамките на любителството в хоровото изкуство.

Ана Белчева
в „Дунавска правда“
23. VI. 1966 г.

Истинско щастие за публиката бе, че можа да присъства и да слуша концерта на хорове като „Родина“ при читалище „Зора“ с трите му състава...

Може да се смята, че при сегашната си степен на подготовка, когато и трите състава на хора са постигнали почти пълно съвършенство в изпълнителското майсторство, този колектив стои на върха на съвременното ни българско хорово изкуство и може да мери сили с най-добрите наши и чужди професионални състави.

Всеки композитор би бил щастлив да чуе своя творба в изпълнение на хор „Родина“.

Иван Вълков
сп. „Художествена самодейност“, бр. 8/1966 г.

В събота, 2 юли, хор „Родина“ от нашия побратимен град Русе изнесе пред жителите на Сент-Уан един прекрасен рецитал. Над хиляда сентуанци бяха дошли да го чуят...

Мошните и меки гласове на нашите гости припомниха последователно привързаността на българския народ към свободата и националната независимост, за които толкова герои са пожертвували живота си, и възбуждаха най-благородни човешки чувства.

Ние не ще забравим нито прекрасното изпълнение на „Аве Мария“, нито чара на народната песен за любовта, за семейството, за красотата на българските поля и планини, нито без-

1969 г. Из Дунава — кадър от филма за III републикански фестивал

крайната нежност и победната сила на песента на българските партизани...

Ние се разделяме мъчно с приятели, спечелили изведнъж приятелството на много сентуанци.

Благодарим за всичко, приятели от „Родина“!

в. „Льо Ревей“
8 .VII. 1966 г.

Отличителната черта на вчерашните прояви на международния музикален фестивал в Ланголен беше великолепно пеене на хора при читалище „Зора“ в Русе, България...

Те повдигнаха равнището на конкурса, предизвикаха голям интерес и наслада... Българките притежаваха толкова очебийно техническо богатство, широк диапазон на вокален колорит, лично очарование и красота, че всички включително и другите участници, се възхищаваха от техния успех.

в. „Дейли Пост“
8. VII. 1966 г.
Ливерпул

60-те певици-работнички, служителки, учителки и юристки от Русе, България, отнесоха международния трофей за женските хорове при тяхното първо появяване на състезание отсам желаната завеса...

в. „Дейли Експрес“
8. VII. 1966 г.

И тази година трофеят за женските хорове бе присъден на България, въпреки че победителките от хор „Родина“ — Русе идват за първи път на фестивала.

... Хорът има прекрасни гласови качества и превъзхожда със своята изразителност, музикалност и техническо умение. Неговият състав бе един от най-представителните на фестивала.

в. „Уестън Мейл“
8. VII. 1966 г.

Трофеите от Ланголен

Дори ако тазгодишният международен хоров фестивал в Ланголен не представляваше нищо друго, само вчерашното блестящо и паметно състезание на смесените хорове би оправдало неговото провеждане... Победители бяха 80-те певци от хор „Родина“ при читалище „Зора“ — Русе, България. Тези чудесни музиканти развълнуваха публиката и журито с едно изпълнение на несъмнена висота. Ланголен гъмжи от възхвали за този възхитителен хор и на неговия великолепен диригент В. Арнаудов, на който дължим едно напълно ново преживяване.

в. „Дейли Пост“
9. VII. 1966 г.

Това беше един голям ден за хор „Родина“ при читалище „Зора“ — Русе, България, чийто смесен състав спечели най-голямата награда за смесени хорове. Женският хор, един от най-представителните на фестивала в Ланголен, спечели първата награда в четвъртък. Хористите — някои от тях плачещи от радост — изпяха мощна победна песен на площадката на фестивалното градче.

в. „Уестън Мейл“
9. VII. 1966 г.

Победителят сред мъжките хорове, „Родина“, при читалище „Зора“ — Русе, България, завърши триумфално седмицата с едно великолепно представяне...

120-те пратеници на България отнесоха трите най-големи награди на фестивала — за мъжки, женски и смесени хорове.

Хоровете от Русе бяха между най-прекрасните, чути някога на фестивала.

в. „Дейли Пост“
10. VII. 1966 г.
Ливерпул

Вече 6 месеца хор „Родина“ се държи на едно изключително високо равнище на готовност — нещо извънредно трудно за непрофесионален състав. Защото пет хористи, влюбени в песента. Това личи от израза на лицата им, от очудващото трудолюбие, от живяването в изпълняваните произведения. Защото упоритата всекидневна работа на хормайсторите е съчетана с блестящото майсторство на Васил Арнаудов, заел челно място сред дейците на хоровото ни дело. Неговата ръка е най-чувств-

ителен инструмент, подчинил творческата воля на целия състав... Хор „Родина“ вече е достигнал завидни върхове в певческо изкуство. Той трябва да продължи своя път нагоре...

Ал. Абаджиев
в. „Вечерни новини“
31. X. 1966 г.

... Хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе успя да завоюва едновременно три първи места — за смесен, женски и мъжки състав. Първи случай в 20-годишната история на Ланголенския музикален фестивал, който предизвика възторга и удивлението на многобройната публика, на висококвалифицирания жури, на редица други специалисти, както и на самите участници.

... Тройната победа и триумфът на този първокласен наш певчески колектив далеч зад пределите на родината представляват внушителна манифестация на постиженията на социалистическото ни изкуство. И достойна изява на вдъхновените самодейци в чест на 30-годишния юбилей на хора!...

П. Кръстев
сп. „Наша родина“, бр. 8—10/1966 г.

Един от нашите водещи хорове — „Родина“ от Русе — по-каза на 18 октомври в София високата класа на своето изкуство и многостранните изпълнителски възможности на своя смесен, женски и мъжки състав. В акапелната му програма прозвуча предварително обмислена и последователно проведена концепция за музикално-драматургично изграждане, при която музикалната фраза и цялостната структура на произведенията придобиха рядка художествена сила и внушение. Необикновено тънко доловеното съдържание на словесния текст и свободното боравене с полифоничния стил бяха почти невероятни за един самодееен хор...

А. Баларева
сп. „Българска музика“, бр. 10/1966 г.

... Една след друга хоровите творби разкриват неизчерпаемите вокално-технически и артистични възможности на колектива-творец. ... Трудно може да си представим толкова съвършено хорово изпълнение. То е едно възшебство, израствашо пред очите ни от звук и чувство, неповторимо, затайващо дъха.

Изкуството на хор „Родина“, израснало, стигащо големите върхове, водено от талантливите ръце на Васил Арнаудов, е една голяма национална гордост.

3. Радославова
в. „Труд“
3. XI. 1966 г.

Изкуството на хор „Родина“ е от такъв художествен разряд, че към него трябва да предявим най-високи професионални изисквания.

Като имаме предвид, че изкуството на Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ се оценява с най-строгите и високи мерки за съвременно световно хорово изкуство, няма да бъде трудно да видим къде е мястото и на първенеца от международния хоров фестивал в Ланголен.

И русенци притежават вокалния блясък, сила и красота на звука, така характерни за най-хубавите български акапелни хорове. Но същевременно в тяхното изкуство има и много други показатели които го правят така богато, интересно и бих казал оригинално, свързвайки тази толкова заангажираща дума с тънкия вкус и изпълнителски виждания на главния диригент на хора Васил Арнаудов...

Венелин Кръстев
в. „Работническо дело“
4. XI. 1966 г.

Художественото ръководство на този представителен хор има задълбочено отношение към репертоара и неговото изпълнение. Всичко е добре обмислено, така че хорът достойно да се равнява със съвременните световни постижения в композиционното и изпълнителското хорово изкуство...

С поемането на художественото ръководство от В. Арнаудов хор „Родина“ направи чувствителен скок в своето развитие. Голямото въздействие, което той упражнява върху слушателите, се дължи несъмнено на красивия звук, идеалната интонационна точност и високата ансамблова култура. От гласовете на самодейците-певци се излъчват топлина, покоряваща сърдечност, дълбока задухшеност.

Асен Жабленски
в. „Народна култура“
5. XI. 1966 г.

... В деня на закриването на фестивала (мартенски музикални дни) се състоя концерт на самодейния русенски хор „Родина“, с който бе отбелязана 30-годишнината от създаването на този забележителен изпълнителски колектив, постигнал международно признание... Пълнозвучие, обилие от отенъци, отчетливост и изразителност на дикцията, най-тънка филировка на звука — такива са индивидуалните черти на този неповторим вокален ансамбъл, чиято творческа сила се заключава в горещата любов на участниците му към музикалното изкуство.

... Когато се запознаеш с участниците в хора... неволно се замисляш за силата на естетическото въздействие на музиката върху човека и с очите си се убеждаваш в гигантските успехи, постигнати в развитието на музикалната култура в социалистическа България. И се проникваш с чувство на дълбоко уважение и преклонение пред фанатичния ентузиазъм, неизчерпаемата творческа енергия и неуморен труд на главния диригент на хора В. Арнаудов и неговите помощници — диригента Ат. Димитров и педагога Г. Делиганев...

Богданов—Березовский
сп. „Советская музыка“, бр. 7/1967 г.

... Като се прибави към това изключително хубавото впечатление от отличния самодеен хор „Родина“,... хор, какъвто ние между самодейните ансамбли в Югославия нямаме, колектив от 140 ентусиазирани певци, за чиито успехи особена заслуга има отличният ръководител и диригент В. Арнаудов, нашият общ извод е, че град Русе продължава благородните традиции на своето културно наследство...

Властимир Николовски
сп. „Звук“, бр. 75—76/1967 г.

По традиция в програмата на Мартенските музикални дни винаги има място за един състав, завоювал по категоричен начин правото си да участва в музикалния празник. Това е хор „Родина“. В изнесения на 28 март концерт този изтъкнат представител на българското хорово изкуство отново демонстрира високите си изпълнителски възможности, но вече в сферата на професионалните постижения. И това не е случайно. Наблюдавайки развитието на този хор, не можем да не забележим, че вече няколко сезона „Родина“ непрекъснато се представя много убедително при всички свои изяви. Определено може да се каже,

че той е един от жалоните на българското хорово изкуство... Съществуването на хор „Родина“ е шастие за град Русе и гордост за българското хорово изкуство.

Христо Ариширов
в „Дунавска правда“
31. III. 1968 г.

... Професионализмът на самодейния хор „Родина“ респектира и най-визискателните вкусове. Диригентската индивидуалност на В. Арнаудов личеше във всяка една от песните на трите състава — дамски, мъжки и камерен; със „смесения“ дебютира успешно хормайсторът Атанас Димитров.

Никола Боздуганов
в „Народна култура“
6. IV. 1968 г.

Последни на фестивалната сцена бяха хористите на хор „Родина“ — Русе. Ако трябва да се даде точно определение, то е само едно: великолепно. Хорът притежава мека, приятна звучност, отлично балансиран, отличаващ се с чистотата на интонацията. Наличието на много добри гласове позволява на творческия колектив да направи от този състав действително нещо „голямо“. Програмата (подбрана с вкус измежду трудни и технически песни) показва, че за един добър хоров състав няма трудни творби. Всички песни бяха изпълнени със завидно майсторство...

Петър Дончев
в „Студентска трибуна“
17. IV. 1968 г.

... Този концерт (на хор „Родина“ — б. р.), посветен на юбилейната 25-годишнина, ... мина с изключителен успех. Художественото равнище на всички състави бележи решителна крачка към овладяване на все по-нови върхове на певческото изкуство. Всяка песен от репертоара, в който българското хорово творчество бе достойно застъпено, породил дълбоко емоционално въздействие. Много от песните са така майсторски и тъй проникновено разчетени от художествения ръководител и предадени от хора, че слушателят остава покорен от силата на тази необикновена музика.

... Успехът на концерта бе закръглен в четвъртия дял от смесения състав на хора — 115 опитни, гласовити певци. Голям път имаме един съвсем рядък сюрприз в репертоара — първо изпълнение на оригиналната предкласическа творба „Круцификс“ от Лотти, написана полифонично за десет гласа. Тази фактура наложи и прекрояването на хоровите партии. Може би благодарение на това се получи една небивала в анализите на хоровото пеене пълнозвучност. Цялата зала буквално бе грабната и очарована от една бликаща от красота баховска разработка...

Димитър Сакакушев
в „Дунавска правда“
22. V. 1969 г.

1969 г. Гала-концерт в картинната галерия на двореца в Сан Суси

Този ансамбъл отдавна е надхвърлил равнището на любителски хор. Неговата програма е обогатена с колкото претензиозни, толкова и хубави произведения на българските композитори Кутев, Христов, Стайнов, Петков, а също и с изпълнената на латински „Аве Мария“ от Брукнер.

в. „Меркише Фолксхиме“

27. V. 1969 г.

ГДР

Хорът, който се състои от около 120 души, предварително показва своите огромни възможности в редица концерти в парковете на Сан Суси.

... Над два часа публиката дошла от различни страни се настраждаваше на българските хорови традиции и на изкуството на изтъкнатия диригент Васил Арнаудов. Хорът се представи със смесен, женски и мъжки състав. Всички партии показаха блестящото му музициране, динамичните му нюансирания, както и кристално чистата му интонация и дикция. ... При някои български народни песни и немски оперни хорове се стигна до спонтанни кулминации, които доведоха до бисирания.

в. „Меркише Фолксхиме“

28. V. 1969 г.

ГДР

... Трябва да се отбележи гостуването на изтъкнатия хор „Родина“ от Русе. Много слушатели са изненадани, че участниците в него ... с прекрасно тембрирани и образцово школовани гласове са любители, Васил Арнаудов, който е преподавател в

Софийската консерватория, представи хора в четири състава: мъжки, женски, голям смесен и камерен. Така се получаваша необикновено разнообразие в репертоара, което обхващаше старото изкуство на матригала и мотета и стига до песни на съвременни български композитори. ...

сп. „Музик унд Гезелшафт“

бр. 8/1969 г.

ГДР

Незабравима ще остане сърдечната среща с хор „Родина“ от побратимения с Потсдам град Русе. Тя показва на нашите хорове в Потсдам истински образец на съвършено хорово изкуство. Хорът спечели много сърдечни приятели.

в. „Меркише Фолксхиме“

3. VI. 1969 г.

ГДР

Хор „Родина“ съществува вече четвърто десетилетие. На следил най-добрите традиции на българското акапелно хорово музициране, през последните години той достигна действително небивало равнище. Строгий подбор на репертоара, организацията на учебния процес, формите на концертните прояви и характерните черти на изпълнението, мястото и ролята на колектива в обществено-музикалния живот не само на Русе, но и на цялата страна — всичко това направи колектива своеобразна „народна певческа академия, която дава тон по въпросите на хоровото певческо изкуство в България“ (проф. Г. Димитров) ...

В него има всичко, с което може да се похвали музикалната самодейност в нашата страна: висококвалифициран ръководител, отличен творчески контакт между всички, които ръководят работата на ансамбъла, искрена самоотверженост на сто и петдесетте участници в неговите четири състава. ...

Г. Гайтанджиев

сп. „Советская музыка“, бр. 9/1969 г.

... Концертът на хор „Родина“ се превърна в прекрасен пример и привлекателна цел в творческите планове на нашите хорови състави. Срещите с него са желан празник за силестренската културна общественост и те трябва да бъдат по-чести.

Чавдар Николов

в. „Силистренска трибуна“

14. X. 1969 г.

Трудно е да определим колективите, които доминираха в общото отлично представяне. Все пак, ако се обърнем към представителите на хоровото изкуство, това бе безспорно представителният смесен хор „Родина“. Наличието на много хубави гласове, както и упоритата работа са позволили на диригента — нашия млад, но вече изтъкнат майстор на хоровото дело Васил

Арнаууд, да създаде един превъзходен колектив, способен на високи художествени постижения. Трябва да споменем, че постигнатите баланс, спятост и общ колорит на звученето биха направили чест на немалко професионални състави.

Слав Кожухаров
в. „Работническо дело“
3. XII. 1960 г.

На 2 декември в зала „България“ русенският хор „Родина“ изнесе представителен концерт. Интересът към концерта сред столичната общественост бе голям...

Хорът показва задълбочена интерпретация, динамично и темброво оцветяване, чиста интонация и изясна дикция. Неговият концерт пред столичани затвърди името и престижа на нашия пеещ град.

Д. Сакакушев,
в. „Дунавска правда“
11. XII. 1960 г.

Концертът на хор „Родина“ се превърна в празник на човешкия глас, на великолепият вкус. Този състав в много отношения е школа за останалите самодейни колективи. А и не само за тях!

Ал. Абаджиев
в. „Народна култура“
13. XII. 1969 г.

На концерта си в зала „България“ на 2 декември 1969 г. хор „Родина“ при читалище „Зора“ в Русе се представи с четири състава... Общата насока в техните изпълнителски търсения може да се проследи по отношение на красавата, богатата на тембри и облагородена звучност, достигнала най-високата граница на възможностите на един самодееен хор; по линия на репертоара, съставен от български и чужди произведения от различни стилове и епохи, и което е най-съществено — в художествено издържана интерпретация.

1970 г. Концерт в Домската катедрала в Рига

... Хор „Родина“ достави на слушателите удовлетворението и насадата от едно самодейно изпълнителско изкуство от висок разред.

Агалия Баларева
сп. „Българска музика“, бр. 2/1970 г.

... Що се отнася до вашия хор „Родина“ трябва да изразя радостната изненада от неговите изключителни качества, показани с изпълнението на Бетховеновата меса в до мажор. Без преувеличение може да се твърди че това е състав от любители, които надминава много професионални състави. Толкова

повече ме развълнува обстоятелството, че това са хора, които не са професионалисти, а всичко вършат от една огромна любов към музиката. Това не може да не предизвика нашето дълбоко уважение и нашите най-сърдечни адмирации.

Посиф Конта

гл. диригент на Симфоничния оркестър и хора при Букурещкото радио и телевизия
в „Дунавска правда“
12. IV. 1970 г.

Във втората част на програмата на диригентския пулт застана Васил Арнаудов, подготвил лично хора, оркестъра и солистите за Домажорната меса от Бетховен. Сега присъству-

1966 г. Афиши за концертите на хора в Синт Уан

вахме на цялостна музикална изява, която в рамките на фестивала ще остане паметна. Поразително впечатление направи за бележителната интонационна чистота, художествената дисциплина, красивото пълнозвучие, изисканата фразировка, ясната дикция и непоколебимата ансамбловост на хор „Родина“. Тези добродетели, които се срещат рядко дори у най-реномираните професионални хорове, тук присъстваха в органично единство.
... Възторжено брависимо!

проф. Арсени Лечев
в „Дунавска правда“
14. IV. 1970 г.

... Вече става съвършено ясно, че камерното изпълнителство в някои случаи не лишава произведенията от всичко онова, което прави едно изкуство пълноценно. „Родина“ ни показва цяла гама от настроения — лиризм, хумор, драматизъм; най-голямо многообразие от певчески нюанси, свързани с различната фактура на произведенията и стиловете, към които се отнасят. В края на крайщата ние се убеждаваме, че разликата между камерното и некамерното изпълнителство не е особено голяма!

... Мисля, че и моята песен „Пролет моя, моя бяла пролет“ по текст на Н. Вапцаров под възкрасителната музикална натура на В. Арнаудов придобива едно особено очарование, което задължава автора да бъде безкрайно благодарен и щастлив, че е станал предмет на такава вдъхновена диригентска интерпретация.

проф. Г. Димитров
сп. „Художествена самодейност“, бр. 6/1970 г.

Истинско удоволствие и радост достави на софийската публика русенският хор „Родина“, който осъществи заедно с филхармонията и солистите Ем. Максимова, Л. Парашикова, Хр. Каменов и Ив. Петров великолепната Бетховенова меса в до мажор. Обхванати от творчески ентузиазъм, изпълнителите разкриха богатото идейно-художествено съдържание на творбата. Удивителен е напредъкът на русенския хор, който със завидна лекота моделира фразите и изгражда сложните конструкции

на отделните части на месата. Основните качества на хора са отличното владение на тона, чистота на звуковата емисия, ясна дикция и балансираност на отделните групи...

Б. Арнаудова
в. „Отечествен фронт“
17. VI. 1970 г.

... Един... концерт стана истинска кулминация на моите впечатления от музикалните празници през юбилейната година. В Народната опера Русенски окръг демонстрира пред столичната публика достиженията на своята самодейност. Залата беше претъпкана, в правителствената ложа — Тодор Живков първият секретар на Русенски окръг др. Данайлов, а в другата ложа — представителят на съветското посолство. На сцената в добре обмислена програма се редуваха песни, танци, оркестрови пиеси... И макар тук да излизаха и признати хорови колективи — лауреати, носители на златни медали, както например знаменитият хор „Родина“ — трудно е да се твърди, че съществуваше голяма разлика: така високо беше общото равнище на народнохоровото майсторство. Във финала на концерта мощният хор „Родина“ със съпровод на симфоничния оркестър изпълни на руски език „Поема — плакат за Ленин“ от В. Чистяков и високо бе развяно огромно червено знаме с профила на великия вожд на пролетарската революция. Изглеждаше, че ентусиазмът на слушателите няма край...

Ел. Грошева
сп. „Советская музыка“, бр. 6/1970 г.

... На сцената излезе прославеният русенски хор „Родина“, а на пулта застана неговият диригент В. Арнаудов, за да ръководи първото у нас изпълнение на Бетховеновата меса в до мажор. Това изпълнение донесе може би най-силните преживявания на русенската публика на целия фестивал — не толкова защото музикалираха нейни любими състави, а защото те сътвориха изкуство от най-висока художествена категория. Свежата, трептяща от жизненост, многобагрената звучност и идеална чистота на хора повлияха на оркестъра, който се адаптира към нея, придоби мекотата и гъвкавостта на човешкия глас. Васил

Арнаудов, чието ярко дарование на хормайстор ни е добре познато, съумя да владее и държи оркестъра, да постигне монолитен ансамбъл и най-важното — да изгради в симфонично-драматургичен план това мащабно произведение.

Евгени Павлов
сп. „Българска музика“, бр. 6/1970 г.

Единственият концерт, посветен изцяло на хоровата музика, беше концертът на представителния хор „Родина“ — Русе. Представиха се всички състави на хора с творби от трите поколения български композитори, което допринесе програмата да бъде една от най-топло приетите на тържествата...

Р. Чернева
сп. „Българска музика“, бр. 6/1970 г.

... Наред с Българската хорова капела се появи и самодейният хор „Родина“ от Русе, който под ръководството на диригента В. Арнаудов е постигнал може би най-високото у нас равнище на хорова култура...

Киприана Друмева
в. „Пулс“
7. XII. 1970 г.

На концертите в Рига, състояли се в Двореца на културата при завода ВЕФ и в Домската концертна зала, този хор демонстрира ярко своето високо майсторство. Пред слушателите се представиха с интересна програма женският и мъжкият състави на хора, а така също камерният и големият смесен хор. Всеки състав има своя интересна програма, която изпълни с голямо вокално майсторство, разкривайки дълбоко съдържанието на изпълняваните произведения.

... Хорът се справи отлично с трудностите и изпълни програмата си наистина блестящо, на високо художествено равнище.

Н. Берзиня
в. „Ригас балс“
22. VII. 1970 г.

1970 г. Импровизиран концерт на камерния хор в Пантеона
на червените латишки стрелци в Рига

Българският хор зарадва слушателите с превъзходното си вокално майсторство, с високата си изпълнителска култура и истински професионализъм.

Певците имат отлични вокални качества, хорът звучи привлекателно, гъвкаво, притежава широка гама от динамични нюанси. Хубавият концерт се дължи и на способността на колектива да звучи диференцирано в различните състави...

Концертът на гостите направи силно впечатление. Той свидетелства за високата хорова култура на братския български народ.

Даумант Гайлис
засл. деец на изкуствата на Латвийска ССР
в. „Советская Латвия“
23. VII. 1970 г.

Вълнуващо тържество на българското хорово изкуство бяха изпълненията на хор „Родина“ при образователното читалище „Зора“ в Русе... Този състав многократно се е изявявал като колектив със стройна организация и изключителни постижения. Сгмо е огромната трудоспособност на самодейни и ръководители и водещата личност на артиста, художника и диригента В. Арнаудов може да се обясни големият продуктивност и художествено майсторство на хор „Родина“...

Град Русе и с другите седем хора, представили се на събора, показва една развиваща се хорова традиция. По своята висока хорова култура той е единствен в България.

Донка Бозаджиева
сп. „Художествена самодейност“, бр. 7—8/1970 г.

Ако трябва да каже нещо за нашия предсезонен концерт (18 септември — Симфония № 2 и Меса в до мажор от Бетховен), то искам да изразя задоволството си от представянето на русенския хор „Родина“. За всеки диригент е удоволствие да работи с него, защото художествената му продукция е на високо професионално равнище.

нар. артист Константин Илиев
в. „Поглед“
20. IX. 1971 г.

Нека си припомним за какъв кратък срок и същевременно с каква професионална изисканост ни поднесоха редица сложни и трудни хорови творби самодейните хорове „Родина“ от Русе, Софийският камерен хор, мъжният хор от Габрово, смесеният хор „Маяковски“, хорът на учителите от София, студентският хор „Г. Димитров“, пионерският хор „Бодра смяна“ и детският хор на КТР...

Не ни ли респектират по един категоричен начин изпълнителската зрелост и техническото майсторство на ръководените от В. Арнаудов Софийски камерен хор и смесеният русенски хор „Родина“?...

проф. Венелин Кръстев
в. „Народна култура“
25. XII. 1971 г.

Първият концерт от цикъла „Музикална предкласика“ на движението Българска хорова младеж даде възможност на любителите на музиката в нашия град да се срещнат с изкуството на камерния ансамбъл „Софийски солисти“ и хор „Родина“...

Във втората част на концерта бе изпълнена Меса № 2 в сол мажор от Шуберт, с която хор „Родина“ продължава утвърдената през последните няколко години в неговата дейност линия за реализиране на крупни кантатно-ораториални творби. Това е в унисон с художествено-творческите му възможности и запълва съществена празнина в музикалния ни живот. Като осъществява първо изпълнение у нас на това ярко произведение на романтичното изкуство, колективът съществено обогатява своя репертоар и внася значителен принос в националното ни хорово изкуство... Меса от Шуберт е безспорно върхно постижение на диригента и... хора...

С. Стамболиев
в „Дунавска правда“
18. II. 1972 г.

Съвсем наскоро, на 31 януари, хор „Родина“ отново развълнува многобройните си почитатели. Залата преливаше от аплодисменти, а на сцената още витаеше прелестта на Шубертвата музика...

Репертоарът на хор „Родина“ е истинско огледало на творческите възможности на колектива... Какъв огромен стилъв диапазон! Само една истинска професионална подготовка би могла да му отговори...

С каква лекота звучи сега могъщото „форте“, с какъв плътен тембър изчезва „пианисимото“! На какви градащи е способна тази великолепно гласова маса, така майсторски моделирана от сръчните ръце на диригента! И на какви тънки, динамични нюанси, без които песента не би имала нито релеф, нито цвят, а чувството би останало равно и бледо...

Ще отминат годините, забързани в неспирния бяг на живота, но изкуството на родинарите, донесло много духовни празници на русени и слава на родното изкуство, ще остане като пример на любов към песента!

Никола Недев
„7 дни в Русе“, бр. 7/ 1972 г.

Ордените „Кирил и Методий“ I и II степен

СЪДЪРЖАНИЕ

Хроника на възхода	5
Бисер от огърлицата на пеещия град	7
Хор „Родина“ през юбилейната година	23
Слова за юбилея	28
Имена, които не се забравят	32
Из златната книга на хора	33
Отзиви в българския и чуждестранния печат	38

